

No Pakpakat ta Pol tupas ira GALESIA

Pol gata so ira lotu tano hanua Galesia (aring diet lik bia tano nuna luena hinahaan ma aring diet lik bia tano nuna airua na hinahaan). Ma kaikek ra mataniabar na Galesia pai Iudeia diet. Pa diet ga murmur ira warkurai ta Moses. Taia. Diet ga nurnur sena mon ta Iesu ma Kalou ga halon diet. Senbia namur dahina, bia Pol gata haan laah, aring tena hausur bisbis diet ga haan tupas ira Galesia ma diet ga hasasei diet bia pai tale bia tikai na kap no nilon hathatikai ing bia i nurnur ta Iesu sena mon. I supi mah bia na mur ira warkurai ta Moses, ma tiga tamat na warkurai no magingin na kut palatamaina tunatuna wara haminis bia ia tikai ta ira mataniabar ta Kalou. Ma bia Pol ga ser lah iakan ra hausur ga manga ngalngaluan ma ga karup mah bia ira Galesia diet na taram wara hanhadadei iakan ra hausur ing i mesa harsakit tano tutun na tahut na hinhinawas nong diet ga kap timaan lah ia ta Pol (nas Galesia 1.6-9). Pol ga wara hamhaminis ta diet bia iakano tahut na hinhinawas sena mon i tale bia na halon diet. Pol ga haminis bia no nuna warawai i tutuna kanong Kalou at ga pilak ia bia ia tiga apostolo ma ga tar iakano hinhinawas tana (1.11-2.10). Ma no suruna tano tahut na hinhinawas, ma no suruna ta iakan ra pakpakat mah i hoken, bia **Kalou na kurei bia tikai i takodas ra matmataan tana ing bia i nurnur sena mon**

ta Karisito, ma pataia bia i murmur ira bilai na magingin ta ira warkurai ta Moses (2.16-21). Pol ga haminis bia pataia tikai pai tale bia na mur ira warkurai ta Moses, ma Kalou i nem bia dahat na nurnur sena mon hoing Abraham ga nurnur waing Kalou na kurei bia dahat takodas ma bia dahat na langalanga talur kaikek ra dadas na warkurai (3.1-4.31). Ma sena pai tahut bia dahat ing pa dahat kis taar manapu ta ira warkurai bia dahat na gil ira sakena (5.1-15). Taia. Tano nudahat nurnur dahat langalanga um wara murmur ira tahut na tintalen ing no Halhaliana Tanua na lam dahat bia dahat na lon hua (5.16-26).

¹ Iau Pol tiga apostolo. Ma aring tunatuna mon pa diet ga pilak iau bia iau tiga apostolo, ma tiga tunatuna pa ga tulei mah iau. Senbia iau ta kap no kinkinis na apostolo maram ta Iesu Karisito ma Kalou no adahat Sus nong ga hatut ia talur ra minaat. ² Io, iau tikai ma ira tasigu narako ta Karisito ing diet kis tikai ma iau, mehet pakat iakan ukai ta muat ira mataniabar na lotu ta ira tamtaman tano hanua Galesia. ³ A harmarsai ma ra malum tupas muat maram ta Kalou no adahat Sus ma no nudahat Watong Iesu Karisito. ⁴ Io, Karisito ga tar sei no nuna nilon ga maat bia na halon dahat talur ira sakana tintalen ta iakan ra pakana bung. Ma ga maat hua haruat tano sinisip gar ta Mama no nudahat God. ⁵ Io, tutun sakit, dahat na pirlat Kalou hathatikai.

Tiga tahut na hinhinawas sena mon i kana

⁶ Maris! No balagu i manga karup bia habir a mon ma muat hanahaan talur nong ga tatau muat. Ma ga tatau muat hoeh? Ga tabar muat ma Karisito. Ai! Habir a mon ma muat sisiel taar tiga mes na hinhinawas nong aring diet tangai bia ia no tahut na hinhinawas. ⁷ Senbia iakanong pai no tahut na hinhinawas tutuna. Ma iau tangai hoken kanong aring diet wara hangungua muat ma diet sip bia diet na kios hagawai no tahut na hihinawas uta Karisito. ⁸ Ing bia mehet at, bia tiga angelo maram ra mawai na warawai ta muat ma tiga mes na hinhinawas pai harharuat ma nong mehet ga hasasei muat ma ia, io, iau saring Kalou bia na haliarei tutun at ia. ⁹ Hoing mehet ga tangai naluai, kaiken iau tangai habal hoken: ing bia siga tikai i hasasei muat ma tiga mes na hinhinawas ta ing muat ga kap lah, io, iau saring Kalou bia na haliarei tutun at ia.

¹⁰ Muat lik hoeh? Ing bia iau tangai hua i nanaas bia iau nem bia ira tunatuna diet na haut lah iau? Taia tutun at. Senbia iau nem bia Kalou na haut lah iau. Hoeh, i nanaas bia iau wara haguama ira tunatuna? Taia. Ing bia iau gaar walwalar baa wara haguama ira tunatuna, io, pa gaar tale bia iau tiga tultulai gar ta Karisito.

Kalou at ga pilak Pol

¹¹ Ira tasigu narako ta Karisito, iau nem bia muat na palai bia no tahut na hinhinawas nong iau ga pirpir muat ma ia pai hanuat makaia tiga tunatuna. ¹² Taia ta tunatuna ga hasasei iau bia ga hausur iau tana. Senbia Iesu Karisito ga hapuasnei ia tagu.

¹³ Io, muat gata hadadei tar utano nugu mangana nilon naluai ing iau ga kis taar ta ira numehet mangana nurnur ira Iudeia. Iau git manga hagawai ira mataniabar tano lotu gar ta Kalou ma iau la walwalar bia iau na haliarei ia. ¹⁴ Iau ga manga keskes ta diet ira haleng ta ira nugu harhis wara murmur timaan ira numehet magingin ira Iudeia. Ma iau ga murmur ira hausur ta ira hintubugu ma ra tamat na gungunuama ma ra tamat na baso. ¹⁵⁻¹⁶ Senbia Kalou ga gilimis lah iau tano nuna harmarsai naluai tano pakana bung pa di ga kaha baa iau, ma ga tatau iau wara nuna. Ma ga nem bia na hapuasnei no Natina tagu ma uram narako tagu, waing iau naga warawai nalamin ta diet ing pai Iudeia diet. Ma ing Kalou ga gil hua, pa iau ga kap ta pir ta tiga tunatuna uta iakan ra hinhinawas. ¹⁷ Ma pa iau ga haan mah uram Ierusalem ta diet ing diet ga luena kap no kinkinis na apostolo tagu. Senbia iau ga haan laah u na Arabia ma namur iau ga tapukus baal u Damaskas.

¹⁸ Io, aitul a tinahon gata sakit, iau ga haan uram Ierusalem bia mamir naga harusa ma Pita. Ma iau ga kis tikai ma ia sangahul ma liman na bung. ¹⁹ Senbia pa iau ga nas tikai ta diet ira mes na apostolo, Jemes sena mon, no tasina no Watong. ²⁰ Io, iau sasalima ra matmatahan ta Kalou uta ira linga iau pakpakat ukatika ta muat bia pai a bis. ²¹ Io, namur iau ga haan uras ta ira airua hanua Siria ma Silisia. ²² Ma ira lotu ta Karisito aras tano hanua Iudeia pa diet ga nunurei iau. Taia. Pa diet ga tale bia diet na nas

kilam mah no matmataan tagu. ²³ Senbia diet ga serser mon iakan ra hinhinawas nong ga tangai hoken: “Ia nong ga haliarei baa dahat, kaiken i warawai baal utano tahut na hinhinawas nong dahat nurnur tana. Ma naluai ga walar bia na haliarei iakan ra hinhinawas.” ²⁴ Ma diet ga pirpirilat um Kalou utagu.

2

Ira mes na apostolo diet ga balak lah Pol

¹ Ma a sangahul ma ihat na tinahon namur iau ga tapukus baal uram Ierusalem, mamir ma Barnabas. Ma iau ga lam bilang Taitus. ² Ma iau ga haan kanong Kalou ga hapuasnei tagu bia iau na haan. Ma iau ma ira lualua ing di ga lik hatamat diet, mehet sena mon mehet ga kis hulungai ma iau ga ianga palai ta diet utano tahut na hinhinawas nong iau ga warawai ma ia nalamina ta diet ing pai Iudeia diet. Ma iau ga lilik barbarahon kanong pa iau ga nem bia no nugu pinapalim manaluai ma ta iakano pakana bung bilang na linga bia. ³ Ma a tutuna bia Taitus nong mamir ga tikai huat, pai a Iudeia ia, senbia pa di ga duan ia bia da kut no palatamaina. ⁴ Ma iakan ra linga ga hanuat kanong aring tunatuna ing diet ga bisbis bia diet gar ta Karisito, diet ga laka mur mehet wara nasnas timaan lah mehet bia mehet gar ta Iesu Karisito, mehet langalanga talur hoeh kaikek ra mangana warkurai. Io, diet ga nem bia diet na hapusak mehet ma ta tinirih ta kaikek ra warkurai ta Moses. ⁵ Senbia pa mehet ga haut lah ta dahina ta ira nudiet lilik

waing no tutun tano tahut na hinhinawas pa na panim talur muat.

⁶ Ma hoeh ta kaikek ira lualua ing di ga lik hatamat diet? (Io, bia a mangana kinkinis sa diet ga kap tar naluai, pa ga habulbul iau. Kalou pa na hatamat tikai ing bia ira tunatuna mon diet lik hatamat ia. Taia.) Io, kaikek ra lualua ing di ga lik hatamat diet, diet ga haut lah no nugu hinhinawas. Pa diet ga bul halaka tiga mes na linga tano nugu nianga. ⁷ Taia. Senbia diet ga nas kilam bia Kalou ga tar no pinapalim tagu wara warawai ma no tahut na hinhinawas nalam in ta diet ing pai Iudeia diet hoing ga tar no pinapalim ta Pita wara warawai nalam in ta ira Iudeia. ⁸ Ma iakan ga palai kanong Kalou nong ga papalim narako tano pinapalim na apostolo ta Pita nalam in ta ira Iudeia ga papalim bilang narako tano nugu pinapalim na apostolo nalam in ta diet ing pai Iudeia diet. ⁹ Ma Jemes, Pita, ma ne Ioanes dal ing di ga lik hatamat dal bia dal palim tar no lotu, io, dal ga nas kilam bia Kalou gata haidanei iau ma iakan ra pinapalim. Io hua, dal ga lulu ma mamir ma Barnabas wara hamhaminis bia mehet na papalim tikai. Io, dal ga haut bia mamir na haan taar ta diet ing pai Iudeia diet, ma bia dal na haan taar ta ira Iudeia. ¹⁰ Dal ga saring mamir bia mamir na gil tiga linga sena mon. Dal ga saring mamir bia mamir na lilik wara harharahut ira maris. Ma iakanong at no linga nong gata hanuat dadas tagu, hua iau gaam gilgil.

Pol ga bor Pita

¹¹ Iasen ing bia Pita ga hanuat na Entiok, iau ga tur matei ia ma iau ga bor ia kanong ga gil tiga sakena. ¹² Io, ga gil hoken: naluai ta ing aring tunatuna maram ta Jemes diet ga hanuat, Pita git ianiaan tikai ma diet ing pai Iudeia diet. Iasen ing bia diet ga hanuat, Pita ga tur hatahun bia na haan sisingen laah ta diet ing pai Iudeia diet, kanong ga burtei ira tunatuna maram ta Jemes ing diet tur dadas tano pinapalim na kut palatamainari. ¹³ Ma ira mes na Iudeia gar ta Karisito, diet ga bisbis tikai ma Pita, ma diet ga haan talur mah diet ing pai Iudeia diet. Ma iakano saksakena ga sal harango mah Barnabas gaam gil hua. ¹⁴ Iasen ing iau ga nas bia pa diet ga murmur haruatanei no tutun tano tahut na hinhinawas, io, iau ga tangai ta Pita ra matmataan na haruat bia, “Uga tiga Iudeia senbia pau lon haruat ma ira Iudeia. Taia. U lon haruat ma diet ing pai Iudeia diet. Io hua, pai takodas bia u hait diet ing pai Iudeia diet bia diet na lon haruat ma ira Iudeia.

Kalou na kurei bia tikai i takodas ing bia i nurnur

¹⁵ “Dahat ira Iudeia, dahat ira bulumur ta ira Iudeia. Pa dahat gar tiga mes na huntunaan ing dahat ira Iudeia dahat la kilkilam diet bia ira tena sakena. ¹⁶ Senbia dahat at ira Iudeia, dahat nunurei bia Kalou pa na kurei bia tikai i takodas ra matmataan tana ing bia i murmur ira warkurai ta Moses. Taia. Na warkurai utana bia i takodas ing bia i nurnur ta Iesu Karisito. Io hua, dahat at, dahat ta nurnur taar ta Iesu Karisito waing Kalou naga kurei bia dahat takodas ra

matmatahan tana. Ma na kurei tar hua kanong i ta nas no nudahat nurnur ma pataia bia i ta nas ira nudahat pinapalim haruat ma ira warkurai ta Moses. Io hua, dahat ta nurnur taar um ta Iesu Karisito kanong dahat nunurei bia Kalou pa na kurei tikai bia i takodas ing bia i murmur ira warkurai ta Moses. ¹⁷ Io, dahat nem um bia Kalou na kurei bia dahat takodas kanong dahat narako ta Karisito. Bia dahat narako ta Karisito, senbia i hanuat palai bia dahat sakena bilang hoing diet kaikek ing pai Iudeia diet, da tangai hoeh? Da tangai bia Karisito i lam dahat wara gilgil ira magingin sakena? Taia! Taia tutun at! ¹⁸ Ing bia iau ta tar tuhugu tano magingin na murmur ira warkurai ta Moses bia iau naga takodas, ma namur iau mur habal diet, io, iau hatutuna bia iau tiga tena laka warkurai. ¹⁹ Ira warkurai ta Moses ga kurei iau bia iau na maat. Io hua, iau gaam maat tano dadas ta kaikek ra warkurai waing iau naga lon wara uta Kalou. Iau ta maat tikai ma Karisito tano ula kabai. ²⁰ Ma pai iau um nong i lon. Taia. Karisito i lon tagu. Ma no mangana nilon tano palatamaigu kaiken, iau lon ma ra nurnur tano Nati Kalou nong ga sip iau ma gaam tar sei no nuna nilon gaam maat wara utagu. ²¹ Ing bia Kalou gaar tale bia na kurei bia tikai i takodas ing bia i murmur ira warkurai ta Moses, dahat na tangai hoeh? I nanaas bia Karisito ga maat bia mon. Senbia kaiken ra nugu nianga pai ngan hua, kaikek pa iau na harhus sei no harmarsai ta Kalou. Taia. Iau tangai bia dahat supi bia na tabar bia mon dahat ma no nuna harmarsai.”

3

No magingin na mur warkurai ma no magingin na nurnur

¹ Ai! I hoing bia tikai i ta gil pinegil ta muat ira Galesia hua muat gi manga ba! No hinhinawas utano minaat ta Iesu Karisito tano ula kabai ga hanuat palai ra matmataan ta muat. ² Iau nem bia iau na nunurei lah tiga linga sena mon ta muat ma i hoken. Hoeh, muat ga hatur kahai no Halhaliana Tanua kanong muat ga murmur ira warkurai ta Moses bia kanong muat ga nurnur ta ing muat ga hadadei? ³ Iau manga karup bia muat manga ba hua! No Tanua ga hatahun ira numuat sigara nilon ma hoeh balik bia muat walwalar bia muat na hanuat bilai harsakit ma ira numuat dadas at? ⁴ Hoeh, ira linga ing ga haan tupas muat, kaikek ra linga ga haan tupas bia mon muat? Taia. Iau lik bia pa muat lik bia a linga bia mon diet. ⁵ Hoeh, Kalou i la tamtabar muat ma no dadas tano Tanua ma i la gilgil ira dadas na pinapalim na kinarup nalamim ta muat kanong muat murmur ira warkurai ta Moses? Taia. Iasen kanong muat ga hadadei no tahut na hinhinawas ma muat nurnur tana. ⁶ Hoing bilang Abraham. Ira pakpakat gar ta Kalou i tangai bia *“Abraham ga nurnur ta Kalou ma Kalou ga was lah no nuna nurnur bia Abraham i takodas ra matmataan tana.”*

⁷ Io hua, i tahut bia muat na palai bia diet ing diet hatur kahai ra nurnur, a bulumur tutuna ta Abraham diet. ⁸ Ira nianga ta Kalou di ga pakat ga luena tangai bia Kalou na warkurai uta diet ing pai Iudeia diet bia diet takodas ra matmataan

tana kanong diet na nurnur. Io hua, kaikek ira pakpakat ga luena harharpir utano tahut na hinhinawas taar ta Abraham hoken: “*Maram narako tano num huntunaan iau na haidanei ira huntunaan tano ula hanua.*”⁹ Io hua, i palai um, bia diet ing diet nurnur, Kalou na haidanei diet tikai ma Abraham no tena nurnur.

¹⁰ Diet bakut ing diet la sua mur tar ira warkurai ta Moses bia Kalou na kurei bia diet takodas, io, diet kis taar manapu tano tamat na harpidinau gar ta Kalou. Ma Kalou na hapidinau diet warah? Kanong ira nuna nianga di ga pakat ia i tangai hoken: “*Diet bakut ing pa diet na murmur ira warkurai bakut ta iakan ra pakpakat, io, diet na kis manapu tano tamat na harpidinau gar ta Kalou.*”¹¹ Ma i manga palai um bia Kalou pa na kurei bia tikai i takodas ing bia i murmur ira warkurai ta Moses. Ma iakan i palai kanong ira nianga ta Kalou di ga pakat i tangai bilang hoken: “*Siga tikai nong i nurnur, hua Kalou i kurei bia i takodas ra matmataan tana, io, iakanong sena mon na lon.*”¹² Io, no magingin na mur warkurai pa dir haruat ta dahin ma no magingin na nurnur. Taia. Kanong warah, “*siga tikai i nem bia na lon tano magingin na mur warkurai, io, i supi bia na gil hatikanei kaikek ra kaba warkurai ta Moses.*”

¹³ Senbia ma ra tamat na kunkulaan Karisito ga kul halangalanga dahat talur no tamat na harpidinau nong ira warkurai ga tar ta dahat. Ma ga tale bia na halangalanga dahat hua kanong ga pusak no nudahat harpidinau. Ma iakan i palai haruat ma ira nianga gar ta Kalou di ga pakat i tangai hoken: “*Bia tikai di pitang*

ra ula dahai, i kis taar manapu tano tamat na harpidinau gar ta Kalou.” ¹⁴ Ma Iesu Karisito ga gil hua bia naga tabar diet ing pai Iudeia diet ma no haridaan Kalou ga tar ta Abraham, ma bia dahat bakut ing dahat nurnur dahat na hatur kahai no Halhaliana Tanua nong Kalou ga kukubus taar ta dahat.

Ira warkurai ma no kunubus

¹⁵ Ira tasigu ta Karisito, iau na tangai tiga nianga harharuat nong i la nganngan hua ta ira kaba bungbung. Ing bia airua dir haut tiga linga ma dir gil tiga kunubus, taia tikai i tale bia na palas ia. ¹⁶ Hua bilang ta ira kunubus gar ta Kalou. Kalou ga kukubus taar ta Abraham ma tano nuna bulumur. Io, ira nianga gar ta Kalou di ga pakat pai tangai bia Kalou ga kukubus taar “*ta ira nuna bulumur,*” bia haleng. Taia. I tangai bia Kalou ga kukubus taar “*tano nuna bulumur,*” bia tikai mon, ma ia Karisito. ¹⁷ No kukuraina tutuna tano nugu nianga i hoken. Kalou ga gil no luena kunubus tikai ma Abraham. Ma aihat na maar ma itul na sangahul na tinahon manamur, Kalou ga tar ira warkurai ta Moses. Io hua, kaikek ra warkurai pai tale bia na kap sei iakano kunubus Kalou ga luena gil ia. Taia. No luena kunubus i tur dadas taar. ¹⁸ Ma da tangai hoeh utano haridaan Kalou ga tangai bia na tabar ira mataniabar ma ia? Ing bia iakano haridaan i hanuat maram narako ta ira warkurai ta Moses, io, i palai bia pai tale wara hinanuat maram narako ta iakano luena kunubus. Senbia pai tutuna. Kalou i ta tabar bia mon Abraham

ma iakano haridaan maram narako ta iakano kunubus.

¹⁹ Io hua, warah ira warkurai ta Moses diet ga hanuat? No luena kunubus gata kis taar senbia Kalou ga tar bilang kaikek ra warkurai wara haminis bia a mangana magingin sa i sakena. Ing bia taia ta warkurai pa dahat na nunurei bia a mangana magingin sa i laka warkurai, hua i sakena. Ma kaikek ra warkurai diet ga dadas tuk taar tano hinanuat tano bulumur ta Abraham, iakano bulumur nong Kalou ga gil no kunubus ma ia. Ma ira angelo diet ga tar sei kaikek ra warkurai gar ta Kalou taar ta tikai nalamin, ma ia balik ga tar ta ira mataniabar. ²⁰ Ma tiga tunatuna nalamin pai tur wara harharahut sen tiga palpal. Senbia Kalou ia tikai sena mon.

Kalou ga tar ira warkurai wara lamlam dahat taar ta Karisito

²¹ Io, ing bia da tangai hua, hoeh, i nanaas bia ira warkurai ta Moses diet harhus sei ira linga Kalou i ta kukubus taar ta dahat? Taia tutun at! Io, ing bia Kalou ga tar ra warkurai ing i tale wara harhalon, tutuna sakit, Kalou gaar kurei bia diet takodas ing diet mur kaikek ra warkurai.

²² Senbia ira nianga ta Kalou di ga pakat i tangai bia ira magingin sakena i ta his kahai no ula hanua bakut ma i kis taar hua. Warah? Waing Kalou na tabar diet ing diet nurnur ma ira linga gata kukubus taar ta diet. Ma na tabar diet hua kanong diet nurnur at ta Iesu Karisito.

²³ Manaluai bia iakan ra magingin wara nurnur ga hanuat, ira warkurai ta Moses diet ga his kahai dahat. Ma kaikek ra warkurai ga his

kahai dahat tuk taar tano pakana bung bia iakan ra magingin na nurnur ga hanuat puasa. ²⁴ Io hua, ira warkurai diet ga kurei kahai dahat wara lamlam dahat tupas Karisito waing Kalou naga kurei bia dahat takodas ing bia dahat nurnur ta Karisito. ²⁵ Ma no pakana bung wara nurnur i ta hanuat um, hua ira warkurai pa diet na kurei kahai habal dahat.

Ira nati Kalou

²⁶⁻²⁷ Io, muat bakut ing muat nurnur, muat ira nati Kalou kanong muat bakut ing di gata bapitaiso muat ta Karisito muat ta hanuat tikai ma ia, i hoing bia muat ta sigasigam ma Karisito. ²⁸ Ira Iudeia ma diet ing pai Iudeia diet, diet haruat mon. Ira tultulai ma diet ing pa diet tultulai, diet haruat mon bilang. Ma i hua bilang ta ira tunana ma ira hahina. Warah, kanong muat bakut muat tikai mon narako ta Iesu Karisito. ²⁹ Ma ing bia muat gar ta Karisito, io, muat ira bulumur ta Abraham ma muat na hatur kahai ira linga haruat ma no kunubus gar ta Kalou.

4

¹ Ma iau na ianga bilang uta tiga bulu nong na hatur kahai ira linga bakut tano ana sus namur. A tutuna ing a bulu baa ia ira linga bakut a nuna, senbia pai mesa ta tiga tultulai. ² Ing bia a bulu baa ia aring tunatuna diet la balbalaurei ia ma diet la kurkurei ia tuk taar tano pakana bung bia no ana sus gata pua tar bia pa diet na gil habal hua. ³ Ma dahat mah hua. Ing dahat ga nat na bulu ta ira nudahat lilik uta Kalou, ira

nat na linga dahat ga nunurei uta iakan ra ula hanua ma dahat ga mur, diet ga his kahai dahat. ⁴⁻⁵ Senbia no pakana bung ga hanuat haruat ma no lilik ta Kalou, io, ga tulei no Natina, tiga hahina ga kaha ia. Ma ga tamat manapu ta ira warkurai ta Moses bia na kul halangalanga diet ing diet ga kis manapu ta kaikek ra warkurai. Ma ga gil hua bia Mama na halon hapatangen dahat bia a natina. ⁶ Io, i tutuna bia muat ira nati Kalou. Io hua, Kalou i ta tulei no Tanuana no Natina uram ra bala dahat ma i tatau huat bia, “Mama, nugu Mama!” ⁷ Io hua, pa muat ira tultulai baal um. Taia. Muat ira natina. Ma Kalou na tabar muat ma ira linga ing i tale bia ira natina na hatur kahai kanong muat ira natina iat.

⁸ Naluai ing bia pa muat ga nunurei Kalou, ira mangana tanua ing pa diet tutun na god diet ga his kahai muat. ⁹ Senbia kaiken muat nunurei Kalou, ma i tahut dak bia ena tangai bia Kalou i nunurei muat. Io hua, wara biha muat wara taptapukus baal taar ta kaikek ra malmalungana tanua? Muat nem bia diet na his kahai habal muat? ¹⁰ Maris, i nanaas bia di ta his kahai habal muat kanong i palai bia muat la murmur timaan diet ira warkurai ta ira mangana tamat na bung, ira sigara teka, ira tinahon na nian, ma ira mes na mangana tinahon bilang. ¹¹ Iau burburut uta muat kanong i nanaas dak bia iau ta hapataam bia ira nugu dadas uta muat.

Pol ga manga ngarngarau

¹² Ira tasigu ta Karisito, iau manga saring muat bia muat na langalanga talur ira warkurai hoing iau, kanong iau ngan hoing muat naluai. Ma

pa muat ga gil tiga sakena tagu. ¹³ Ma muat palai taar bia iau ga luena ianga ma no tahut na hinhinawas ta muat kanong iau ga maset. ¹⁴ Ma a tutuna bia no nugu minaset ga hatirih muat, senbia pa muat ga malentakuanei iau ma pa muat ga harhus sei iau. Taia. Muat ga balak lah iau hoing bia iau tiga angelo gar ta Kalou, bia hoing iau Iesu Karisito iat. ¹⁵ Muat ga manga guama! Ma ira numuat gungunuama um kana ha? Iau tangai ra tutuna bia muat gaar luar sei ira kalora mata muat ma muat naga tar tagu ing bia muat gaar tale. ¹⁶ Hoeh, i nanaas bia iau ta hanuat numuat tiga ebar kanong iau ga hasasei muat uta ira tutuna Kalou i ta hapuasnei?

¹⁷ Diet ira mesa diet walar wara lamlam muat taar ta diet ma ra tamat na dadas. Iasen a sakana magingin kaikek diet gilgil. Diet nem bia diet na tur bat muat wara murmur mehet waing muat naga manga nem bia muat na mur diet. ¹⁸ Ma i tahut bia ari na lam muat ma ra dadas ing bia diet nem bia diet na harahut tutuna muat. Ma ing bia pa iau na kis tikai ma muat ma aring diet nem bia diet na harahut muat hua, io, i tahut bilang. ¹⁹ Ira natigu, tiga pakaan baal iau hoing tiga hahina i wara kinakaha. Iau kap ra tamat na ngunungut wara uta muat tuk taar bia no tintalen ta Karisito na tahuat narako ta muat. ²⁰ Iau manga nem bia iau gaar kis tikai ma muat kaiken ma pa iau naga supi wara iangianga dadas ta muat hua. Senbia iau nguangua kanong iau na harahut muat hoeh?

Ira nati Sara ma ira nati Hagar

²¹ Muat ing muat nem bia muat na kis manapu tano dadas ta ira warkurai ta Moses, iau wara tirtiri muat tiga linga. Muat palai uta ira linga ira warkurai ta Moses diet tangai bia taia? Iau lik bia taia. ²² Iau tangai hua kanong ira pakpakat diet hinawas bia, airua ira nati Abraham. Tikai tano hahin na tultulai ma tikai tano hahina nong i langalanga talur ira tinirih gar na tultulai. ²³ Di ga kaha no natina no hahin na tultulai hoing ira hahina diet la kakaha hua. Senbia di ga kaha no natina no hahina nong i langalanga kanong Kalou ga kukubus taar hua.

²⁴ Io, i tale bia da kap tiga mangana kukuraina maram narako ta iakan. Kaiken ira airua hahina dir haruat ma airua kunubus. Tiga kunubus maram ra uladiah Sinai ma ira natina ira tultulai. Ma iakan ra kunubus ia ne Hagar. ²⁵ Io, iakan ra Hagar nong i haruat ma no kunubus maram tano uladiah Sinai aras Arabia, ia mah i haruat ma no pisa na hala Ierusalem katin. Warah, kanong Ierusalem ma ira natina diet ira tultulai mah. ²⁶ Senbia no Ierusalem aram naliu i langalanga talur ira tinirih gar na tultulai. Ma ia no puasi dahat. ²⁷ Ma no nianga gar ta Kalou ing di ga pakat ia i hatutuna iakan ing i tangai hoken ta Sara,
 “Uga ra tuur, u na guama!

Pau kilinganei ra ngunungut na kinakaha senbia i tahut bia u na kakonga ma ra gununuama.

Warah, i tutuna bia no num tunaan i ta haan talur uga,
 senbia ira natim diet na haleng balik tano hahina nong no nuna tunaan i kis taar baa ma ia.”

²⁸ Io, muat ira tasigu ta Karisito, muat hoing Aisak. Muat ira nati Kalou kanong Kalou ga kukubus taar hua. ²⁹ Ta iakano pakana bung no bulu nong Hagar ga kaha ia haruat ma ra hahina diet la kakaha hua, iakano bulu ga hagawai nong Sara ga kaha ia ma ra harharahut tano Halhaliana Tanua. Ma i ngan mah hua katin. ³⁰ Senbia ira nianga ta Kalou di ga pakat i haminis bia pa na hua hatikai. I tangai hoken: *“U na tulei sei no hahin na tultulai tikai ma no natina. Warah, kanong no natina tano hahin na tultulai pa na kap ta linga tano adir sus. Taia. No natina sena no hahina nong i langalanga talur ira tinirih gar na tultulai na kap.”* ³¹ Io hua, ira tasigu ta Karisito i palai bia pa dahat natina no hahin na tultulai. Taia. Dahat ira natina no hahina nong i langalanga talur ira tinirih gar na tultulai.

5

Dahat langalanga talur ira warkurai ta Moses

¹ Karisito ga halangalanga dahat talur ira warkurai ta Moses waing dahat na langalanga talur ra dadas ta kaikek ra warkurai. Io hua, muat na tur dadas ma waak muat taram lah kaikek ra warkurai bia na his kahai habal muat.

² Muat na hadadei baa! Iau Pol, iau hasasei muat bia ing muat na taram lah taring wara kutkut ira palatamai muat haruat ma ira warkurai ta Moses, io, Karisito pa na tale bia na kurei bia muat takodas ra matmatahan tana. ³ Iau hatumarang habal muat tikitikai ing muat taram tar diet bia diet na kut ira palatamai muat. Ing bia muat na gil hua muat na manga supi mah

bia muat na mur ira warkurai bakut ta Moses. ⁴ Muat ing muat walwalar bia muat na murmur ira warkurai ta Moses waing Kalou na kurei bia muat takodas ra matmataan tana, io, muat ta kutus lah muat talur Karisito. Muat ta puka laah talur ira mangana mataniabar ing Kalou i tabar bia mon diet ma no nuna harmarsai. ⁵ Senbia mehet kis kahai ma ra nurnur utano haridaan Kalou na tabar mehet ma ia. Ma na gil hua kanong i ta kurei bia mehet takodas ra matmataan tana. Ma tano Halhaliana Tanua mehet kiskis kahai kaikek ra haridaan ma ra nurnur. ⁶ I tale bia ena tangai hua kanong ing bia dahat kis taar ta Karisito, io, a linga bia mon bia da kut ira palatamai dahat ma bia pa da kut. Tiga linga sena mon i tamat. Ma ia hoken: dahat nurnur ta Karisito ma iakan i palai kanong dahat harmarsai hargilaas ta dahat.

⁷ Ira numuat nilon ga hanahaan timaan. Siga ga habatbat muat hua pa muat gi taram ira tutun ing Kalou i ta hapuasnei ta dahat? ⁸ Iakanong ra mangana harlawen pa ga hanuat maram ta nong ga tatau muat. ⁹ I tutuna hoing da tangai, “A da pet na is mon i haruat wara halalat no kidilona beret.” ¹⁰ Senbia iau nurnur taar ta muat kanong dahat kis taar ta Karisito. Iau nurnur bia pa muat na kap tiga mes na lilik ma bia Kalou na hapidinau siga tikai i hangungua muat hua. ¹¹ Ma hoeh utagu, bar tasigu ta Karisito? Bia i tutun bia iau warawai baa bia da kut ira palatamai diet tari, io, wara biha diet hanghagawai baa tagu? Ing bia gaar tutuna hua, no nugu warawai utano kabai ta Karisito pa na kakel sakasaka ta ira nudiet hanhadoda. ¹² Ma

hoeh ta diet ing diet harharpir bia da kut ira palatamai diet tari ma diet hagawai ira numuat nurnur hua? Ing bia diet lik bia no magingin na kut palatamai diet i harahut diet, io, waak diet kut sei mon ta dahina ta diet. Taia. Na tahut bia diet na manga kut haliarei habal at diet!

¹³ Io, muat ira tasigu gar ta Karisito, Kalou ga tatau muat waing muat naga langalanga talur ira warkurai ta Moses. Senbia waak muat lik bia muat langalanga talur kaikek ra warkurai, hua i tale muat bia muat na gil haruatanei ira nemnem tano dadas makai napu narako ta muat. Taia. Iasen na tahut bia muat na tultulai ma ra magingin na harmarsai harbasiai ta muat. ¹⁴ Ma i tale bia iau na tangai hua kanong dahat na gil haruatanei ira warkurai ta Moses bakut ing bia dahat na taram iakan ra warkurai. Ma iakan ra warkurai i tangai hoken: *“U na marsei tikai hoing u marsei habal at uga.”* ¹⁵ Iasen ing bia muat harngangaar ma harharubu harbasiai ta muat, muat na harbalaurai timaan, kaba muat gi haliarei habal muat.

No dadas makai napu ma no Tanua

¹⁶ Io, no suruna ta ira nugu nianga hoken: muat na hanahaan ma no Halhaliana Tanua ma pa muat naga gil haruatanei ira nemnem makai napu narako ta muat. ¹⁷ Na ngan hua kanong ira nemnem makai napu narako ta muat i mesa harbasiai ta ira nemnem tano Halhaliana Tanua. Ma no Tanua na nem ira linga i mesa harbasiai ta ing no dadas makai napu narako ta muat i nem. Dir la harharubu hargilaas ta dir, hua pai tale bia muat na gil asa ing muat sip bia muat na gil.

¹⁸ Iasen ing bia no Tanua i luai ta muat, no dadas ta ira warkurai ta Moses pa na kurei muat.

¹⁹⁻²¹ Io, ira magingin tano dadas makai napu narako ta muat, i palai ma i hoken: a magingin na sinsinua tikai ma tikai gar na mesa, ira bilinga na magingin, ira magingin na hilawai, a magingin na lotu ta ira god bisbis, a magingin na hartuam, a magingin na malmalentak, ira hargau, a bala ngungut uta ira bilai na linga tiga mesa i mon, ira ngalngaluan, a magingin na gumut, a magingin na hargau, a magingin na tur hararasanai, a magingin na mangaha ta ira linga gar na mesa, a magingin na minminom ma ra ul ba, ma aring mes na mangana magingin mah hua. Iau hatumarang muat hoing iau ga gil naluai, bia siga tikai i la gilgil hua, pa na sola tano matanitu ta Kalou.

²²⁻²³ Senbia ira hunena no Halhaliana Tanua i hoken: a sinisip ukaia ta ira mesa, a gun-gunuama, a malum, a magingin na tabuna ngalngaluan gasien, a harmarsai, ira bilai na magingin, a tutun na magingin, a magingin na matien na tunatuna, ma a magingin na harbalaurai tano nuna nemnem. Taia ta tiga warkurai na tur bat kaikek ra magingin hua. ²⁴ Diet ing diet gar ta Iesu Karisito, no dadas makai napu narako ta diet tikai ma ira nuna kilkilinganai, diet ta lau tar ia tano ula kabai. ²⁵ No Tanua ga halon dahat, hua i tahut bia dahat na murmur no Tanua. ²⁶ Waak dahat hatamat habal dahat. Waak dahat hangalngaluan hargilasanei dahat. Ma waak dahat bala ngungut harbasiai ta dahat uta ira bilai na linga tikai i mon.

6

Dahat na harahut hargilasanei dahat

¹ Ira tasigu ta Karisito, ing bia muat nunurei lah bia tikai i ta gil tiga ronga, io, muat ing muat manga murmur no Tanua, i tahut bia muat na harahut ia bia na bilai baal. Iasen muat na gil hua hoing ira matien na tunatuna. Ma muat na balaurei habal muat, kaba muat gi puka ta ira harwalaam. ² Ma muat na pusak hargilasanei ira numuat mangana tinirih hua. Ing bia muat na gil hua, muat na gil haruatanei no warkurai ta Karisito. ³ Io, ing bia tikai i lik bia ia at um, senbia taia mon, io, i bisbis habal at ia. ⁴ Ma tikatikai na nas mur ira nuna magingin at bia diet bilai bia sakena. Ing bia na gil hua na tale bia na guama ta ira nuna bilai na magingin. Waak bia i manga lilik ta ira mangana pinapalim ta ira mesa. ⁵ Warah, kanong tikatikai na pusak ira tirih at ta ira nuna magingin.

Dahat na gil ira bilai na tintalen

⁶ Siga tikai di hausur ia uta ira nianga ta Kalou, na tahut bia na tar ira bilai na harharahut ta nong ga hausur ia.

⁷ Waak muat bisbis habal muat. Pai tale bia da hasaro Kalou. Warah, kanong asa ing tikai i so, i kil habal at. ⁸ Siga tikai i saaso tano nuna nilon haruat ma ira nemnem tano dadas makai napu narako tana, io, na kil at ira linga na minaat makaia tano dadas makai napu. Senbia siga tikai i saaso tano nuna nilon haruat ma ira nemnem tano Halhaliana Tanua, io, na kil at ira linga na nilon hathatikai makaia tano Tanua. ⁹ Io, waak

dahat malmalunga wara gilgil ira tahut kanong ing bia pa dahat na malmalunga talur kaikek ra tahut na tintalen, a pakana bung kana ing dahat na kil ira hunuena no nudahat mangason. ¹⁰ Io hua, kaiken a baa ing i tale dahat wara gilgil ira bilai, i tahut bia dahat na gilgil hua ta ira tunatuna bakut. Senbia na manga tahut sakit bia dahat na gil ira bilai narako ta ira kaba tena nurnur.

No kabai ia no tamat na linga

¹¹ Io, muat na nas ira tamat na pakpakat iau pakpakat kaiken ma no limagu at. ¹² Diet ing diet wara duan muat bia muat na haut lah taring bia da kut ira palatamai muat, io, diet at ing diet la nemnem bia da pirlat diet ta iakano nudiet pinapalim nalamin ta muat. Diet wara duan muat hua kanong diet lik hoken: “Ing bia pa dahat duan ira Galesia wara murmur ira warkurai ta Moses, diet ira mes na Iudeia diet na hagawai dahat kanong diet na lik bia dahat ta so no nudahat nurnur tano kabai ta Karisito sena mon.” ¹³ Diet at ing diet murmur no warkurai wara kut palatamainari, pa diet la murmur ira mes na warkurai ta Moses. Iasen diet nem bia muat na haut lah tari bia da kut ira palatamai muat waing diet naga latlaat uta ira palatamai muat. ¹⁴ Tutuna sakit, pa iau nem bia iau na latlaat hua. Iasen iau nem bia iau na lat sena mon no kabai tano nudahat Watong Iesu Karisito. Kaia ra ula kabai iau ga maat talur ira magingin tano ula hanua ma kaikek ra magingin diet ga maat talur iau. ¹⁵ Ma bia da kut ira palatamai dahat ma bia pa di kut, a linga

bia mon. Senbia no linga i tamat bia dahat a sigara hakhakisi ta Kalou. ¹⁶ Ma diet ing diet na hanahaan haruat ma iakano nugu nianga, io, iau saring Kalou bia na tar ra malum ma ra harmarsai ta diet ma tano Israel gar ta Kalou.

¹⁷ Io, waak um tikai i hapurpuruan habal iau kanong ira tahula manua tano palatamaigu diet haminis bia iau gar ta Iesu.

¹⁸ Ira tasigu ta Karisito, iau sasaring bia no harmarsai tano nudahat Watong Iesu Karisito na kis tikai ma ira tanua muat. Amen.

No Tahut na Hinhinawas
The New Testament in the Hinsaal dialect of the
Patpatar language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Hinsaal long Niugini
copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hinsaal (Patpatar)

Dialect: Hinsaal

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 5 May 2022

0e2956ed-d793-5e92-aa0c-5c3432c69108